

"Sõnumileht" 15. II/98

# "Romeo ja Julia" tugevaim külg on lavastus

## esietendus

MÄRT TREIER

Estonia Teatris kuuendat korda esietendunud Sergei Prokofjevi ballett "Romeo ja Julia" on käesoleva sajandi geniaalsemaid muusikateoseid, mille kallal koreograafidel jagub mõtlemisainet vististi igaveseks.

Seekordse "Romeo ja Julia" tugevaim külg on kahtlemata lavastus, mis on vastupidiselt tänapäeva suurmoole jäetud endisaega.

Kindlasti oleks vale öelda, et Mai Murdmaa on oma Shakespeare'i-tõlgenduses täiuseni jõudnud. Mida kogenumad ja loovamad on kunstnikud, seda vähem nad sellist ohtlikku ja ebasiirast mõistet kasutavad.

### Armastus on aegumatu

Kõiges selles, mis esietendusel lavalt vaatajani kandus, oli mõte, põhjus, vaimsus. Ja mis peamine – iga stseen tunnistas koreograafi professionaalset oskust panna publik uskuma etenduse terviklikkusesse.

Helimetsa ja Smoleni tantsitud Romeo ja Julia on aegumatu nagu Shakespeare'i teosedki. Vaid pisut fantaasiat pingutades võib armastajaid ühtaegu kujutleda nii omaaegses Veronas kui kaasaja suurlinnas. "Romeoks on läbinisti raske kehastuda," ütles Tiit Helimets mõni päev tagasi etendust tutvustanud pressikonverentsil. Kindlasti ütleksid endi kohta sama ka kogu maailma Juliad, kes Shakespeare'i surematu loomingu põhjalikumalt kokku puutunud ja ümber kehastuda üritanud.

Esietenduse elamustejahil tuli



Hetke pärast ulatab amm Romeole kauaigatsetud kirja Julialt.

VAMBOLA SALUPUU foto

publikul tantsijate närveerimisest sündinud viperused teadlikult kahe silma vahele jätta. See ei pruukinudki teab kui raske olla – on ju teatergi vaid loomulik osa elust enesest ja seepärast piisakski tõde-

musest, et ka balletikangelaste suhe oli ütlemata inimlik, nende armastus oli loomupärane, selles oli koht õilsusel, kergemeelsusel...

Suur ja armastav hing oli ju mõlemal peategelasel. Julial lisaks ar-

mas, lapselikult nääpsuke lavakuju ja läbinisti siiras hing, Romcol seevastu küllaga mehelikkust, mis ei sisaldanud vaat et ühtki androgüünsusele viitavat tunnusjoont.

Ei iäänud muidugi märkama-

tuks, kes peategelaste kõrval tubli- ma aplausi teenisid. Vitali Nikola-jevi (Mercutio) osatäitmine pak- kus lisaks efektsele tehnikale ka head huumorimeelt ja ajastutunne- tust, mida enamikul juhtudel õn- nestus tõepäraselt kujutada vaid massistseenidel. Vaimuka rolli mängis ka ammeks kehastunud Tatjana Laid, kes lõi pingemaan- duse just neil hetkil, kui publik jäl- le värskaid ja rõõmsamaid emotsioone vajab.

### Kas leppida paratamatusega?

Siiski seisneb ka põnevaima ko- reograafiaga "Romeo ja Julia" fe- nomen balleti harukordses muusi- kas. Püüdmatagi siseneda geniaal- se kompositsiooni mõjuallikasse, tuleb kurvastusega tõdeda ainult üht – Estonia Teatri orkester blam- meeris end esietendusel.

Orkestri halb mängukvaliteet ei solvanud mitte ainult teatrikülalisi, sellise esinemise peale on arvata- vasti raske ka trupi hulgast vaimus- tust esile kutsuda. Esimeses vaa- tuses ei teinud orkester piltlikult öeldes vahet ei *pianol* ega *fortel*, *do-l* ega *re-l*. See, mis võimaldas nõudliku kõrvaga muusikainimes- tel laval toimuvat lõpuni jälgida, oli ainult hea fantaasia, suuremeel- ne leplikkus ja soostumine parata- matusega.

Nüüdse Eesti Rahvusooperi or- kester suutis kuulajaid lummata vaid mõne üksiku, tehniliselt lihtsa episoodiga balleti lõpuosas. Seda on esindusteatri orkestri ja Prokof-jevi muusika kohta häbematult vähe. Kui Verdi suutis oma esi- mestes ooperites üliprimitiivset or- kestratsiooni varjates luua peamise magneti vaid vokaali abil, siis Pro- kofjev väljendab orkestris kõike – ka ilma igasuguse koreograafiata.